

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO EISMO SAUGOS

ĮSTATYMAS

2003 m. gruodžio 16 d. Nr. IX-1905
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2006 m. gegužės 1 d.:
Nr. [X-542](#), 2006-03-30, Žin., 2006, Nr. 42-1505 (2006-04-15)

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymo sritis

1. Šis įstatymas nustato valstybės institucijų ir įstaigų teises bei pareigas formuojant ir įgyvendinant geležinkelių transporto eismo saugos politiką; reikalavimus geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) geležinkelių transporto eismo saugos srityje; geležinkelių infrastruktūros ir geležinkelių riedmenų naudojimo, valdymo ir priežiūros, geležinkelių transporto eismo organizavimo ir valdymo bendruosius principus; geležinkelių transporto eismo įvykių tyrimo tvarką, reikalavimus darbuotojams, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, ir kitiems asmenims; asmenų atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus, siekiant apsaugoti asmenų gyvybę, sveikatą ir turtą, gerinti geležinkelių transporto eismo sąlygas, taip pat mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir užtikrinti bendrųjų geležinkelių transporto eismo saugos tikslų įgyvendinimą.

2. Šio įstatymo reikalavimai taikomi 1435 mm ir 1520 mm pločio vėžių geležinkeliuose. Geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimus kitokio pločio vėžės geležinkeliuose nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su jo priede pateiktais Europos Sąjungos teisės aktais.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Agentūra** – Europos geležinkelių agentūra (Bendrijos geležinkelių transporto eismo saugos ir sąveikos agentūra).

2. **Avarija** – geležinkelių transporto eismo įvykis, kai susiduria traukiniai, geležinkelių riedmenys, traukiniai su geležinkelių riedmenimis ar statiniais, įrengimais, geležinkelių riedmenys nurieda nuo bėgių, įvyksta geležinkelių transporto eismo įvykis pervažiose, dėl judančių geležinkelių riedmenų sužalojami ne daugiau kaip keturi žmonės ir kyla gaisras geležinkelių transporte.

3. **Bendrieji geležinkelių transporto eismo saugos būdai** (toliau – **bendrieji eismo saugos būdai**) – būdai, kurie nusako, kaip galima vertinti eismo saugos lygį, eismo saugos tikslų pasiekimą ir tai, kaip laikomasi geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimų.

4. **Bendrieji geležinkelių transporto eismo saugos tikslai** (toliau – **bendrieji eismo saugos tikslai**) – rizikos priimtumo kriterijais išreikšti geležinkelių transporto eismo saugos lygiai, kuriuos turi atitikti skirtingos geležinkelių sistemos dalys (paprastųjų geležinkelių sistema, greitųjų geležinkelių sistema, ilgieji geležinkelio tuneliai ar geležinkelių linijos, naudojamos tik kroviniams vežti, ir kt.) ir visa geležinkelių sistema.

5. **Eismo saugos valdymo sistema** – geležinkelių infrastruktūros valdytojų arba geležinkelio įmonių (vežėjų) nustatyta organizacinė struktūra ir priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti geležinkelių transporto eismo saugą šioms įmonėms vykdant savo veiklą.

6. **Esminiai reikalavimai** – visi reikalavimai, kuriuos turi atitikti transeuropinių paprastųjų ir greitųjų geležinkelių sistemos, jų posistemiai ir sąveikos sudedamosios dalys bei

sąsajos, nurodyti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro patvirtintose Transeuropinės geležinkelių sistemos sąveikos reikalavimų nustatymo ir taikymo taisyklėse.

7. **Europos Sąjungos techninės sąveikos specifikacijos** (toliau – **TSS**) – kiekvienam posistemiiui ar jo daliai taikomi detalūs reikalavimai, būtini esminiams reikalavimams įvykdyti ir nustatantys reikiamas naudojamų skirtingų posistemiių tarpusavio sąsajas bei užtikrinantys geležinkelių transporto, veikiančio Europos Sąjungos transeuropinio transporto tinkle (TEN-T), sąveiką.

8. **Geležinkelių sistema** – struktūrinių ir naudojimo sričių posistemiių visuma ir visos sistemos, nustatytos sąveiką reglamentuojančiuose teisės aktuose, valdymas ir naudojimas.

9. **Geležinkelių transporto eismas** – traukinių eismas ir manevrai (geležinkelių riedmenų judėjimas geležinkelių keliais).

10. **Geležinkelių transporto eismo įvykio priežastys** – teisėta ar neteisėta veika, įvykiai, sąlygos arba jų visuma, dėl kurių įvyko eismo įvykis.

11. **Geležinkelių transporto eismo įvykio tyrimas** – procedūra, atliekama po eismo įvykio siekiant užkirsti kelią kitam eismo įvykiui. Tai informacijos apie eismo įvykį surinkimas ir analizė, išvadų pateikimas ir įvertinimas, eismo įvykio priežasčių ir (ar) asmenų, pažeidusių geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimus, nustatymas bei geležinkelių transporto eismo saugos rekomendacijų pateikimas.

12. **Geležinkelių transporto eismo įvykis** (toliau – **eismo įvykis**) – įvykis, kai geležinkelių transporto eismo metu dėl gaivalinių nelaimių, techninių priežasčių ar nustatytų geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimų nesilaikymo ar netinkamo laikymosi atsiranda šio straipsnio 2, 14, 19 dalyse nurodytų žalingų pasekmių. Eismo įvykiai skirstomi į katastrofas, avarijas ir riktus.

13. **Geležinkelių transporto eismo sauga** (toliau – **eismo sauga**) – geležinkelių transporto eismo būklė, kai keleiviai, kiti geležinkelių transporto eismo dalyviai ir kiti asmenys, taip pat geležinkelių infrastruktūra, geležinkelių riedmenys bei vežami kroviniai ir bagažas yra apsaugoti nuo eismo įvykių ir jų padarinių.

14. **Katastrofa** – eismo įvykis, kai dėl traukinių ir geležinkelių riedmenų susidūrimo ar traukinių ir geležinkelių riedmenų nuriedėjimo nuo bėgių, traukinių ir geležinkelių riedmenų susidūrimo su kelių transporto ar kitomis transporto priemonėmis žūva vienas ir daugiau žmonių arba sužalojami penki ir daugiau žmonių, arba padaryta ne mažesnė kaip 2 milijonų eurų žala geležinkelių infrastruktūrai, geležinkelių riedmenims, aplinkai arba fizinių ar juridinių asmenų turtui, taip pat bet kuris kitas panašus eismo įvykis, dėl kurio nebegalima kontroliuoti ir (ar) valdyti eismo saugos geležinkeliuose.

15. **Mokymo pajėgumai** – traukinių mašinistų ir traukinius lydinčio personalo mokymo priemonės ir mokymai apie geležinkelių linijas, jų eksploatavimą, avarines situacijas ir signalizacijos bei kontrolės komandų sistemą, kiti teisės aktuose nurodyti mokymai.

16. **Nacionalinės eismo saugos taisyklės** – visi Lietuvos Respublikos teisės aktai ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo dokumentai, nustatantys eismo saugos reikalavimus ir taikomi geležinkelių infrastruktūros valdytojui ir daugiau nei vienai geležinkelio įmonei (vežėjui).

17. **Paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos** – bandymų laboratorijos, sertifikavimo ar kontrolės įstaigos, paskirtos atsakingomis už sąveikos sudedamųjų dalių atitikties arba tinkamumo naudoti įvertinimą arba už posistemiių „EB“ patikros procedūros atlikimą, ir apie kurias pranešta Europos Komisijai, Europos Sąjungos valstybėms narėms ir Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) valstybėms, pasirašiusioms Europos ekonominės erdvės susitarimą.

18. **Posistemis** – vieno ar kelių geležinkelių transporto objektų, kaip visumos, struktūrinė ar eksploataavimo sudedamoji dalis. Ir transeuropinę paprastųjų geležinkelių sistemą, ir transeuropinę greitųjų geležinkelių sistemą sudaro struktūriniai ir naudojimo sričių posistemiai, kuriems turi būti nustatyti esminiai reikalavimai

19. **Riktas** – eismo įvykis, kuris kilo dėl geležinkelių riedmenų ir traukinių eksploataavimo, turėjo neigiamą poveikį eismo saugos kontrolei ir valdymui eksploataavimo metu, bet nesukėlė katastrofos ir avarijos padarinių.

20. **Sąveikos sudedamosios dalys** – bet kuri nedaloma sudedamoji dalis, sudedamųjų dalių grupė, mazgas, sukomplektuotas blokas, įtraukti arba ketinami įtraukti į posistemii, nuo kurių

tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso transeuropinių paprastųjų ir greitųjų geležinkelių sistemų sąveika. Ši sąvoka apima ir materialiuosius, ir nematerialiuosius objektus.

21. **Traukinių eismas** – geležinkelių stotyse suformuotų traukinių judėjimas geležinkelių linijomis pagal traukinių eismo grafiką.

22. **Traukinių eismo grafikas** – tam tikro laikotarpio suplanuoto traukinių eismo viešąja geležinkelių infrastruktūra grafinis pateikimas.

23. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos paaiškintos Geležinkelių transporto kodekse ir Transporto veiklos pagrindų įstatyme bei kituose įstatymuose.

3 straipsnis. Geležinkelių transporto eismo organizavimo tvarka

1. Geležinkelių transporto eismo tvarką reglamentuoja TSS, traukinių eismo grafikas, Techninio geležinkelių naudojimo nuostatai (toliau – Nuostatai), Geležinkelių eismo taisyklės, Geležinkelių signalizacijos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro, ir kitos nacionalinės eismo saugos taisyklės.

2. Geležinkelių transporto eismą organizuoja ir valdo geležinkelių infrastruktūros valdytojai.

3. Traukinių eismo grafiką rengia ir tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas teisės aktų nustatyta tvarka. Traukinių eismo grafikas sudaromas vadovaujantis geležinkelių transporto veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, mokslo įstaigų rekomendacijomis ir pagal turimas technologijas bei technines priemones.

4. Tarptautinių traukinių eismo grafikai sudaromi vadovaujantis susitarimais su kitų valstybių geležinkelių infrastruktūros valdytojais ar geležinkelių administracijomis.

5. Darbuotojai, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, ir valstybės institucijų (muitinės, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, policijos ir kt.) pareigūnai jiems priskirtas funkcijas traukinių eismo metu privalo atlikti nustatytu laiku, nepažeisdami traukinių eismo grafiko, jeigu įstatymai ir kiti teisės aktai nenustato kitaip.

4 straipsnis. Nacionalinės eismo saugos taisyklės

1. Nacionalinių eismo saugos taisyklių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras. Šis sąrašas pateikiamas Europos Komisijai.

2. Priimtos naujos nacionalinės eismo saugos taisyklės ar nacionalinių eismo saugos taisyklių pakeitimai įtraukiami į Nacionalinių eismo saugos taisyklių sąrašą. Netekusios galios nacionalinės eismo saugos taisyklės išbraukiamos iš Nacionalinių eismo saugos taisyklių sąrašo.

3. Apie priimtas naujas nacionalines eismo saugos taisykles ar jų pakeitimus Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija praneša Europos Komisijai, išskyrus atvejus, kai priimtos nacionalinės eismo saugos taisyklės susijusios tik su TSS įgyvendinimu.

4. Priėmus ar pakeitus bendruosius eismo saugos būdus, nacionalinės eismo saugos taisyklės turi būti pakeičiamos.

5. Nacionalinių eismo saugos taisyklių, kuriomis nustatomas aukštesnis eismo saugos lygis, nei reikalingas pagal bendruosius eismo saugos tikslus, ar kurios gali turėti įtakos kitų Europos Sąjungos valstybių narių geležinkelio įmonių (vežėjų) veiklai Lietuvos Respublikos teritorijoje, projektus, nurodyma šių projektų inicijavimo priežastis, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija teikia nagrinėti Europos Komisijai, prieš tai pasikonsultavusi su visomis suinteresuotomis šalimis teisės aktų nustatyta tvarka.

II SKYRIUS EISMO SAUGOS VALDYMO SISTEMA

5 straipsnis. Eismo saugos valdymas

1. Eismo saugos politiką formuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Šios politikos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija.

2. Eismo saugos užtikrinimo kontrolę vykdo eismo saugos institucija.

3. Eismo saugą užtikrina geležinkelių infrastruktūros valdytojai, geležinkelio įmonės (vežėjai) ir asmenys, kurių veikla susijusi su geležinkelių transporto eismu.

6 straipsnis. Eismo saugos institucija

1. Eismo saugos institucija yra biudžetinė įstaiga. Ji atlieka šias funkcijas:

1) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatyta tvarka išduoda leidimus pradėti naudoti Lietuvos Respublikoje struktūrinius posistemius, sudarančius transeuropinę greitųjų ir paprastųjų geležinkelių sistemas, ir tikrina, ar jų naudojimas bei techninė priežiūra atitinka esminius reikalavimus;

2) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatyta tvarka išduoda leidimus pradėti eksploatuoti naujus ir iš esmės pakeistus geležinkelių riedmenis, kuriems dar netaikomos TSS;

3) prižiūri, ar sąveikos sudedamosios dalys atitinka esminius reikalavimus. Atlikdama šią funkciją, eismo saugos institucija tikrina, ar Lietuvos rinkai tiekiamos sąveikos sudedamosios dalys atitinka esminius reikalavimus, kontroliuoja jų naudojimą pagal paskirtį, įrengimą ir priežiūrą, kad jos atitiktų esminius reikalavimus ir kitus optimaliai sąveikai reikšmę turinčius reikalavimus, kuriuos nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras. Eismo saugos institucijos teisės ir pareigos atliekant šią funkciją, jos atlikimo tvarką, taip pat pažeidimų prevencines priemones ir sąveikos sudedamųjų dalių tiekimo Lietuvos rinkai ribojimo priemones nustato šis įstatymas ir kiti teisės aktai;

4) išduoda geležinkelio įmonėms (vežėjams) saugos sertifikatus, sustabdo jų galiojimą ir panaikina galiojimo sustabdymą, atšaukia jų galiojimą ir tikrina, ar geležinkelio įmonės (vežėjai) laikosi teisės aktuose nustatytų saugos sertifikavimo sąlygų ir reikalavimų;

5) suteikia geležinkelių infrastruktūros valdytojams įgaliojimus eismo saugos srityje, sustabdo jų galiojimą, panaikina jų galiojimo sustabdymą ir atšaukia jų galiojimą bei tikrina, ar geležinkelių infrastruktūros valdytojai laikosi teisės aktuose nustatytų sąlygų ir reikalavimų;

6) prižiūri ir kontroliuoja eismo saugos valdymo sistemų įgyvendinimą, įpareigoja geležinkelių infrastruktūros valdytojus bei geležinkelio įmones (vežėjus) jas įgyvendinti ir tobulinti;

7) prižiūri, ar geležinkelių riedmenys ir konteineriai registruojami Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų ir konteinerių registre Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir ar šiame registre kaupiami duomenys, susiję su eismo sauga, yra tikslūs ir atnaujinami;

8) kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

2. Tais atvejais, kai tam tikram posistemiiui TSS dar netaikomos ir dar nėra parengtų atitinkamų nacionalinių atitikties įvertinimo taisyklių arba nesudaryti atitinkami tarptautiniai susitarimai, eismo saugos institucija turi teisę vienašališkai pripažinti atitikties sertifikatus, išduotus kitų valstybių paskelbtųjų (notifikuotų) įstaigų ir kitų oficialiai pripažintų bandymų laboratorijų, sertifikavimo ar kontrolės įstaigų.

3. Atlikdama sąveikos sudedamųjų dalių tiekimo Lietuvos rinkai priežiūrą, eismo saugos institucija tiria šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų esminių reikalavimų pažeidimus, įpareigoja asmenis, kad šie pažeidimai būtų pašalinti ir atkurta sąveikos sudedamosios dalies ir šio įstatymo bei kitų teisės aktų nustatytų esminių reikalavimų atitiktis, prireikus apriboja ir (ar) uždraudžia šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų esminių reikalavimų neatitinkančių sąveikos sudedamųjų dalių naudojimą arba pašalina iš Lietuvos rinkos, taip pat įgyvendina kitas priemones, reikalingas šiai funkcijai užtikrinti.

4. Šio straipsnio 3 dalis taikoma, kai sąveikos sudedamosios dalys tiekiamos Lietuvos rinkai (t. y. tiekiamos parduoti, nuomoti, suteikiamos panaudos pagrindais ir kitais būdais tiekiamos kitiems asmenims įsigyti), kai savo reikmėms pagaminamos arba surenkamos skirtingos kilmės sąveikos sudedamosios dalys arba kai jas sudaro skirtingos kilmės elementai.

5. Eismo saugos institucija ir (ar) jos įgalioti valstybės tarnautojai, atlikdami pavestas funkcijas, privalo:

1) stengtis kuo mažiau trikdyti asmenų veiklą;

2) naudotis savo teisėmis tik tiek, kiek tai susiję su pavestomis funkcijomis;

3) vykdyti kitas šiame ir kituose teisės aktuose nustatytas pareigas.

6. Eismo saugos institucija ir (ar) jos įgalioti valstybės tarnautojai, atlikdami pavestas funkcijas, turi teisę:

1) gauti reikalingą informaciją ir visus reikalingus dokumentus, geležinkelių infrastruktūros valdytojų ar geležinkelio įmonių (vežėjų) techninę pagalbą;

2) patekti į asmenų teritoriją, pastatus ir patalpas jų savininkų, valdytojų ar naudotojų sutikimu arba teismo leidimu, tikrinti geležinkelių transporto objektus ar posistemius. Eismo

saugos institucijos įgalioti valstybės tarnautojai įstatymų nustatyta tvarka turi teisę pasitelkti policijos pareigūnus;

3) naudotis kitomis šio įstatymo ir kitų teisės aktų suteiktomis teisėmis.

7. Asmenys turi teisę:

1) dalyvauti tikrinimo procese bei teikti paaiškinimus;

2) gauti dėl jų priimtus eismo saugos institucijos sprendimus;

3) įstatymų nustatyta tvarka apskūsti eismo saugos institucijos įgalioto valstybės tarnautojo veiksmą ar jo neatlikimą;

4) naudotis kitomis šio įstatymo ir kitų teisės aktų suteiktomis teisėmis.

8. Asmenys privalo:

1) bendradarbiauti su eismo saugos institucija ir jos įgaliotais valstybės tarnautojais, vykdyti jų teisėtus nurodymus ir netrukdyti įgyvendinti įstatymų suteiktų teisių;

2) sudaryti eismo saugos institucijai ir jos įgaliojams valstybės tarnautojams tikrinimui reikiamas sąlygas, kai tikrinimas atliekamas nuvykus pas asmenį;

3) leisti eismo saugos institucijos įgaliojams valstybės tarnautojams patekti į visas teritorijas, patalpas ir pastatus, tarp jų į tuos, kuriuose gaminamos ir (ar) diegiamos, montuojamos arba naudojamos sąveikos sudedamosios dalys;

4) nedelsdami pateikti visą tikrinimui reikalingą informaciją ir visus reikalingus dokumentus;

5) atlikti kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas pareigas.

9. Eismo saugos institucijos reikalavimai yra privalomi visiems fiziniams ir juridiniams asmenims.

10. Fiziniai ir juridiniai asmenys, trukdantys eismo saugos institucijai atlikti savo funkcijas, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Eismo saugos institucijos bei eismo įvykių tyrimo tarnybos valstybės tarnautojai ir pagal darbo sutartis dirbantys darbuotojai eidami tarnybines pareigas turi teisę, pateikę valstybės tarnautojo pažymėjimą arba darbo pažymėjimą, nemokamai važiuoti Lietuvos Respublikos teritorijoje vietinio susisiekimo traukiniais visų klasių vagonuose.

12. Eismo saugos institucija pagal kompetenciją priima sprendimus ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo tos dienos, kurią buvo gauta visa sprendimui priimti reikalinga informacija ir visi reikalingi dokumentai.

13. Eismo saugos institucijos sprendimai gali būti skundžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

14. Eismo saugos institucija kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki rugsėjo 30 d., skelbia savo veiklos metinę ataskaitą ir šią ataskaitą pateikia Agentūrai. Ataskaitoje pateikiama informacija apie:

1) geležinkelių transporto eismo saugos tobulinimą, įskaitant bendruosius eismo saugos rodiklius, kuriuos nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras;

2) teisės aktų pakeitimus, susijusius su eismo sauga;

3) saugos sertifikatų išdavimo geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir įgaliojimų saugos srityje suteikimo geležinkelių infrastruktūros valdytojams procedūrų tobulinimą;

4) geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) priežiūros rezultatus ir su ja susijusią patirtį.

15. Eismo saugos institucijos funkcijas atlieka Valstybinė geležinkelių inspekcija prie Susisiekimo ministerijos.

7 straipsnis. Eismo saugos valdymo sistema

1. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) privalo turėti eismo saugos valdymo sistemas ir jas įgyvendinti. Eismo saugos valdymo sistemos sukuriamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgalios institucijos nustatytais reikalavimais.

2. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai), įgyvendindami eismo saugos valdymo sistemoje nustatytas priemones, užtikrina, kad geležinkelių sistema atitiktų bendruosius eismo saugos tikslus, nacionalinių eismo saugos taisyklių ir TSS nustatytus eismo saugos reikalavimus, taip pat kad būtų taikomos atitinkamos bendrųjų eismo saugos būdų dalys.

3. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) iki kiekvienų kalendorinių metų birželio 30 dienos pateikia eismo saugos institucijai praėjusių metų eismo saugos ataskaitą. Eismo saugos ataskaitos reikalavimus nustato eismo saugos institucija.

III SKYRIUS

SAUGOS SERTIFIKAVIMAS IR ĮGALIOJIMŲ EISMO SAUGOS SRITYJE SUTEIKIMAS

8 straipsnis. Geležinkelio įmonių (vežėjų) sertifikavimas ir įgaliojimų eismo saugos srityje suteikimas geležinkelių infrastruktūros valdytojams

1. Geležinkelio įmonės (vežėjai), pageidaujančios naudotis geležinkelių infrastruktūra, turi turėti saugos sertifikatą, galiojantį visame Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle ar tik tam tikroje jo dalyje.

2. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai prieš pradėdami naudoti ir valdyti geležinkelių infrastruktūrą privalo gauti įgaliojimus eismo saugos srityje.

3. Saugos sertifikatų ir įgaliojimų eismo saugos srityje turinį nustato Geležinkelių transporto kodeksas.

4. Saugos sertifikatų bei įgaliojimų eismo saugos srityje išdavimo, atšaukimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo tvarką, reikalavimus geležinkelio įmonėms (vežėjams), pageidaujančioms gauti ir turinčioms saugos sertifikatą, bei reikalavimus geležinkelių infrastruktūros valdytojams, pageidaujantiems gauti ir turintiems įgaliojimus saugos srityje, nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras.

5. Šio straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas netaikomas geležinkelių infrastruktūros valdytojams, kurių geležinkelių infrastruktūroje nevykdoma geležinkelių transporto ūkinė komercinė veikla.

9 straipsnis. Mokymo pajėgumų suteikimas

1. Geležinkelio įmonių (vežėjų), pageidaujančių gauti saugos sertifikatus, darbuotojų, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, kvalifikacija turi atitikti reikalavimus, nustatytus saugos sertifikatui gauti.

2. Geležinkelio įmonės (vežėjai) ir geležinkelių infrastruktūros valdytojai privalo lygiomis teisėmis už sąnaudomis pagrįstą atlyginimą suteikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms geležinkelio įmonėms (vežėjams) mokymo pajėgumus, būtinus šio straipsnio 1 dalyje nustatytai kvalifikacijai įgyti.

3. Jeigu mokymo pajėgumus galima gauti tik iš vienos geležinkelio įmonės (vežėjo) ar geležinkelių infrastruktūros valdytojo, tai mokymo paslaugų kaina teikiant šiuos pajėgumus turi būti nediskriminuojanti ir lygi sąnaudoms.

4. Mokymo pajėgumų teikimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras.

IV SKYRIUS

BENDRIEJI EISMO SAUGOS REIKALAVIMAI

10 straipsnis. Geležinkelių transporto objektų, posistemių, sąveikos sudedamųjų dalių ir jų tarpusavio sąsajų projektavimo, konstravimo, įdiegimo, modernizavimo, rekonstravimo, naudojimo ir techninės priežiūros reikalavimai

1. Geležinkelių transporto objektų, posistemių ir sąveikos sudedamųjų dalių, taip pat jų tarpusavio sąsajų projektavimas, konstravimas, įdiegimas, modernizavimas, rekonstravimas, naudojimas ir techninė priežiūra turi atitikti šio įstatymo ir kitų įstatymų reikalavimus ir atitinkamus esminius reikalavimus.

2. Geležinkelių transporto objektą, posistemį ar sąveikos sudedamąją dalį perkančiosios organizacijos parengtos techninės specifikacijos ir techninės sąlygos, kurias ketinama pridėti prie pirkimo sutarčių ar pirkimo dokumentų ir kurios reikalingos papildyti ir (ar) detalizuoti Europos specifikacijas arba kitus Lietuvos Respublikoje ir visoje Europos Sąjungoje naudojamus standartus, turi atitikti esminius reikalavimus.

3. Sąveikos sudedamųjų dalių naudojimas turi atitikti jų paskirtį, o įrengimas ir priežiūra – joms taikomus reikalavimus.

4. Struktūrinių posistemų valdytojai ir (ar) naudotojai privalo užtikrinti, kad struktūriniai posistemiai pradėdant juos naudoti, naudojant ir techniškai prižiūrint atitiktų jiems keliamus esminius reikalavimus. Vadovaudamasi šiuo įstatymu, Nuostatais ir kitais teisės aktais, eismo saugos institucija, pradėdant naudoti struktūrinius posistemių ir juos naudojant, reguliariai tikrina, ar šie posistemiai naudojami ir techniškai prižiūrimi pagal jiems keliamus esminius reikalavimus.

11 straipsnis. Reikalavimai geležinkelių infrastruktūrai

1. Geležinkelių infrastruktūrą valdo, naudoja ir jos priežiūrą atlieka geležinkelių infrastruktūros valdytojai šio įstatymo, Statybos įstatymo, TSS, Nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Geležinkelių infrastruktūros priežiūros ir remonto taisyklės bei instrukcijas tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, suderinęs su eismo saugos institucija.

3. Geležinkelių infrastruktūros reikalavimai nurodyti Nuostatuose ir kituose teisės aktuose.

4. Geležinkelių infrastruktūros objektų statybos ir eksploatavimo poveikis aplinkai ir visuomenės sveikatai turi būti įvertintas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus objekto projektavimo stadijoje.

12 straipsnis. Geležinkelių riedmenų reikalavimai

1. Kad būtų užtikrinta eismo sauga, geležinkelių riedmenys turi būti techniškai tvarkingi.

2. Geležinkelių riedmenų gamintojas, savininkas ir (ar) valdytojas užtikrina geležinkelių riedmenų techninių bei eksploatacinių duomenų ir TSS, Nuostatų, standartų ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų atitiktį.

3. Geležinkelių riedmenų techninės priežiūros ir remonto sistemą, ridos nuo atlikto remonto iki kito remonto normas bei remonto periodiškumą nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras.

4. Geležinkelių riedmenų ir jų mazgų techninės priežiūros ir remonto taisyklės ir instrukcijas tvirtina eismo saugos institucija.

5. Įmonės, atliekančios geležinkelių riedmenų ir jų mazgų techninę priežiūrą ir remontą, turi būti atestuotos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatyta tvarka.

6. Geležinkelių riedmenų ir jų mazgų techninės priežiūros ir remonto technologiją tvirtina įmonės, atliekančios geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą ir remontą, vadovas.

7. Kiekvienas geležinkelių riedmuo turi būti pažymėtas identifikavimo kodu ir skiriamaisiais ženklais bei informaciniais užrašais. Ženklinimo tvarką reglamentuoja atitinkamos TSS, Nuostatai ir kiti teisės aktai. Identifikavimo kodai geležinkelių riedmenims priskiriami pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro patvirtintą tvarkos aprašą.

8. Europos Sąjungos valstybių geležinkelių riedmenys Lietuvos Respublikos teritorijoje naudojami vadovaujantis šiuo įstatymu ir atitinkamos srities TSS.

9. Leidimų naudoti geležinkelių riedmenis, kuriems netaikomos ar nepritaikytos TSS ir kuriems išduotas leidimas kitose Europos Sąjungos valstybėse, išdavimo ir atšaukimo bei šių geležinkelių riedmenų bandomųjų važiavimų tvarką nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras. Trečiųjų valstybių geležinkelių riedmenys Lietuvos Respublikos teritorijoje naudojami vadovaujantis šiuo įstatymu, tarptautinėmis sutartimis ir tarptautiniais susitarimais.

10. Lietuvos Respublikos teritorijoje norimų naudoti trečiųjų valstybių geležinkelių riedmenų kategorijos ir parametrai derinami ir pasirenkimas aptarnauti trečiųjų valstybių riedmenis tikrinamas išduodant atitinkamai geležinkelio įmonei (vežėjui) saugos sertifikatą, atliekant šių įmonių saugos sertifikavimo sąlygų laikymosi priežiūrą, išduodant įgaliojimus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui eismo saugos srityje bei atestuojant įmones, atliekančias geležinkelių riedmenų ir jų mazgų techninę priežiūrą ir remontą.

11. Vadovaujantis šiuo įstatymu ir Geležinkelių transporto kodeksu Lietuvos Respublikos teritorijoje leidžiama naudoti geležinkelių riedmenis, kurie pirmą kartą buvo pradėti naudoti trečiojoje valstybėje ir identifikuoti pagal kitokią, nei nustatyta Europos Sąjungoje, tvarką. Duomenis apie tokius geležinkelių riedmenis, jų savininkus ir valdytojus privalo kaupti eismo saugos institucija Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų ir konteinerių registre ir teikti suinteresuotiems asmenims bei geležinkelio įmonėms (vežėjams), naudojančioms šioje dalyje

nurodytus geležinkelių riedmenis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Eismo saugos institucija neprivalo kaupti šių duomenų, kai juos galima gauti iš geležinkelio įmonių (vežėjų), naudojančių šioje dalyje nurodytus geležinkelių riedmenis.

13 straipsnis. Reikalavimai darbuotojams, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu

1. Darbuotojų, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, kvalifikacija, sveikatos būklė ir darbuotojų saugos sąlygos turi atitikti šio įstatymo ir kitų įstatymų reikalavimus, esminius reikalavimus ir TSS.

2. Darbuotojai, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, privalo užtikrinti eismo saugą pagal jiems priskirtas funkcijas. Šių darbuotojų profesijų ir pareigybių sąrašą nustato eismo saugos institucija.

3. Dirbti darbą, susijusį su geležinkelių transporto eismu, leidžiama ne jaunesniems kaip 18 metų asmenims.

4. Darbuotojai, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, prieš įsidarbindami privalo pasitikrinti sveikatą, o dirbdami – tikrintis periodiškai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Darbuotojas, atsisakęs nustatytu laiku pasitikrinti sveikatą arba dėl sveikatos būklės negalintis dirbti darbo, susijusio su geležinkelių transporto eismu, nuo darbo nušalinamas.

5. Traukos priemonių (lokomotyvų) brigados privalo pasitikrinti sveikatą prieš reisą. Šį patikrinimą turi organizuoti jų darbdavys Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

6. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) užtikrina, kad jų darbuotojai, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, turėtų lygias galimybes kelti kvalifikaciją. Geležinkelio įmonės (vežėjai) ir geležinkelių infrastruktūros valdytojas atsako už darbuotojų, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, mokymų lygį ir kvalifikaciją.

7. Darbuotojų, kurių darbas susijęs su geležinkelių transporto eismu, žinios tikrinamos eismo saugos institucijos nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Reikalavimai asmenims, atsakingiems už krovinių krovimą ir tvirtinimą vagonuose

Asmenų, atsakingų už krovinių krovimą ir tvirtinimą vagonuose (darbų vadovų), žinios turi būti patikrintos ir darbų vadovų pažymėjimai jiems išduodami eismo saugos institucijos nustatyta tvarka.

15 straipsnis. Bendrieji reikalavimai

Pašaliniams asmenims vaikščioti ar važinėti geležinkelių keliais ir apsaugos zonose nenustatytose vietose draudžiama.

V SKYRIUS

EISMO ĮVYKIŲ TYRIMAS IR JŲ PADARINIŲ LIKVIDAVIMAS

16 straipsnis. Eismo įvykių tyrimas

1. Eismo saugos institucija tiria visus eismo įvykius, siekdama nustatyti asmenis, pažeidusius eismo saugos reikalavimus, ir teisės aktų nustatyta tvarka traukti juos atsakomybėn.

2. Katastrofas tiria Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įgaliota eismo įvykių tyrimo tarnyba arba Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro paskirtas katastrofų tyrimų vadovas, siekdamas pagerinti eismo saugą ir užtikrinti eismo įvykių prevenciją. Eismo įvykių tyrimo tarnyba savo organizacine ir teisine forma bei priimdama sprendimus turi būti nepriklausoma nuo eismo saugos institucijos, bet kurios kontrolės funkcijas geležinkelių transporte atliekančios institucijos ar įstaigos, geležinkelių infrastruktūros valdytojų, geležinkelio įmonių (vežėjų), rinkliavą už naudojimąsi viešąja geležinkelių infrastruktūra renkančios organizacijos, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus skiriančios organizacijos, paskelbtosios (notifikuotos) institucijos ir bet kokio asmens, kurio interesai gali nesutapti su eismo įvykių tyrimo tarnybos uždaviniais.

3. Eismo įvykių tyrimo tvarką, eismo įvykių apskaitą, ataskaitų apie eismo įvykius rengimo tvarką, geležinkelių infrastruktūros valdytojų, geležinkelio įmonių (vežėjų), civilinės

saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų, kitų asmenų tarpusavio sąveikos tvarką likviduojant eismo įvykių padarinius geležinkelių transporte, eismo įvykių tyrimo tarnybos pareigas ir teises reglamentuoja Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro patvirtinti Geležinkelių transporto eismo įvykių tyrimo ir jų padarinių likvidavimo nuostatai bei kiti teisės aktai.

4. Eismo įvykiai, susiję su pavojingų krovinių vežimu, tiriami ir padariniai likviduojami Pavojingų krovinių vežimo automobilių, geležinkelių ir vidaus vandenų transportu įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Eismo įvykių, kurie įvyko Lietuvos Respublikos teritorijoje dėl kitose valstybėse įregistruotų geležinkelio įmonių (vežėjų) kaltės ar kitų valstybių teritorijoje dėl Lietuvos Respublikoje įregistruotų geležinkelio įmonių (vežėjų) kaltės, tyrimuose šalių atstovai dalyvauja tarptautinių susitarimų nustatyta tvarka.

6. Eismo įvykių tyrimo medžiaga saugoma teisės aktų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

17 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Šį įstatymą pažeidę asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus 19 straipsnį, įsigalioja nuo 2006 m. gegužės 1 d.

19 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija išnagrinėja teisės aktus, susijusius su šio įstatymo nuostatų įgyvendinimu, ir prireikus parengia atitinkamus jų pakeitimo projektus ar priima naujus teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS

Lietuvos Respublikos
geležinkelių transporto
eismo saugos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymas suderintas su šiais Europos Sąjungos teisės aktais:

1) 1996 m. liepos 23 d. Tarybos direktyva 96/48/EB dėl transeuropinės greitųjų traukinių geležinkelių sistemos sąveikos;

2) 2001 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/14/EB dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo, mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo ir saugos sertifikavimo;

3) 2001 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/16/EB dėl transeuropinės paprastųjų geležinkelių sistemos sąveikos;

4) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/49/EB dėl saugos Bendrijos geležinkeliuose ir iš dalies pakeičianti Tarybos direktyvą 95/18/EB dėl geležinkelio įmonių licencijavimo bei Direktyvą 2001/14/EB dėl geležinkelio infrastruktūros pajėgumų paskirstymo, mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo ir saugos sertifikavimo (Saugos geležinkeliuose direktyva);

5) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/50/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/48/EB dėl transeuropinės greitųjų geležinkelių sistemos sąveikos ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/16/EB dėl transeuropinės paprastųjų geležinkelių sistemos sąveikos.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-542](#), 2006-03-30, Žin., 2006, Nr. 42-1505 (2006-04-15)

GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO EISMO SAUGOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija nuo 2006 m. gegužės 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2006-04-21)

autrap@lrs.lt